Dosarul:nr.2a-772/24 Judecător Stratulat Gheorghe
2-23058165-02-2a-21022024

D E C I Z I E

17 octombrie 2024 *****

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul Anton Marina

Judecătorii Malîi Ala și Cojocaru Olga

examinând în procedură scrisă apelul declarat de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. ***** către ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei com. *****,

c o n s t a t ă:

La data de 21 aprilie 2023, Primăria com. ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei com. ***** în sumă de 7009,73 lei, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 15 februarie 2023 a fost adoptată decizia Consiliului comunal ***** nr.1/7 din 15 februarie 2023 cu privire la examinarea prescripției cu nr.25-09-12/2513 din 14 februarie 2022 și aprobarea planului de măsuri pentru lichidarea iregularităților constatate, prin care s-a împuternicit Primarul com. ***** să recupereze prejudiciul material cauzat bugetului public local al APL *****, constatat în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Primăria comunei *****.

Menționează că potrivit prescripției enunțate, contrar prevederilor legale contrar prevederilor art.24 şi pct.17 din nota la Anexa nr.7 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270 din 23 noiembrie 2018, art.8 alin.(21) și 30 alin.(3) din Legea privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr.355-XVI din 23 decembrie 2005, art.9 alin. (3) din Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 04 iulie 2008, pct.3 din Hotărârea Guvernului RM nr. 1231 din 12 decembrie 2018 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, pct. 5 din Regulamentul-cadru cu privire la modul de

stabilire a sporului pentru performanță personalului din unitățile bugetare, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1231 din 12 decembrie 2018, Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1335 din 10 octombrie 2022, Hotărârii Guvernului RM nr. 152 din 19 februarie 2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile și Hotărârii Guvernului RM nr. 1487 din 31 decembrie 2004 cu privire la aprobarea Listei - tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care salariaților li se stabilesc sporuri de compensare, *pe perioada 2016-2020*, deținând funcția de asistent-social al Primăriei com. *****, pârâta a încasat sporuri pentru condiții nocive, în mărime de 7 009,73 lei, prejudiciind bugetul public local al comunei *****, fapt constatat prin Raportul privind rezultatele inspectării financiare complexe efectuată la Primăria comunei *****, de către Inspecția Financiară din subordinea Ministerul Finanțelor.

Susține că în lista-tip a lucrărilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare, pentru care salariaților li se stabilește sporuri de compensare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1487 din 31 decembrie 2004, nu sunt reflectate lucrările și locurile de muncă al reclamantei, pentru care pârâta a încasat sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nocive.

Notează că potrivit pct. II al prescripției cu nr.25-09-12/2513 din 14 decembrie 2022, se cere recuperarea sporurilor încasate cu încălcarea legislației în vigoare și restituirea prejudiciului material cauzat bugetului public local al comunei *****.

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, Primăria com. ***** a expediat în adresa pârâtei ***** o notificare în temeiul căreia a propus restituirea benevolă a prejudiciului material cauzat angajatorului de către salariat bugetului public local în sumă de 7 009,73 lei, pe perioada 2016-2020, deținând funcția de asistent-social al Primăriei comunei *****, notificare rămasă fără răspuns și executare, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 octombrie 2023, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei ***** împotriva lui ***** privind repararea prejudiciului material, s-a încasat de la ***** în beneficiul Primăriei comunei ***** suma de 7009,73 (șapte mii nouă,73) lei, cu titlu de prejudiciu material, concomitent s-a încasat de la ***** în beneficiul statului taxa de stat de 270 (două sute șaptezeci) lei.

La 15 noiembrie 2023, ***** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 octombrie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea apelului declarat apelanta a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor importante ale cauzei, concluziile primei instanțe expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, motiv pentru care o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Menționează că la data de 01 iulie 2019 administrația Primăriei com. *****, ***** și organul sindical al Primăriei com. ***** au încheiat contractul colectiv de muncă pentru anii 2019-2025.

În conformitate cu pct.2 al contractului colectiv de muncă, prin dispoziția primarului Ion Apostol nr.41-d din 01 iulie 2019 cu privire la instituirea comisiei de evaluare și reevaluare a condițiilor de muncă în Primăria com. *****, s-a format o comisie de evaluare și reevaluare a condițiilor de muncă la locurile de muncă în cadrul Primăriei com. *****, care a evaluat condițiile de muncă ale angajaților primăriei, stabilind sporuri în sume bănești pentru angajații primăriei pentru condiții nocive, iar rezultatele evaluării condițiilor de muncă au fost stipulate în procesul verbal nr.1, coordonat și semnat de Primarul com. ***** și organizatorul sindical al organizației sindicale primare a Primăriei com. *****.

Relevă că contractul colectiv de muncă nu poate conține clauze care ar înrăutăți drepturile și garanțiile salariaților prevăzute de actele normative în vigoare ale Republicii Moldova.

Susține că la negocierea și încheierea contractului colectiv de muncă la nivel de unitate pot fi stabilite, în baza propriilor mijloace, clauze mai avantajoase față de cele prevăzute de legislația în vigoare.

Indică că potrivit pct.1 al procesului verbal nr.1 s-a propus administrației Primăriei com. ***** de a întocmi lista funcțiilor pentru care se pot stabili compensații salariaților pentru munca prestată în condiții nefavorabile, iar conform pct.2 al procesului verbal nr.1 s-a întărit mărimea compensației conform listei de atestare, toți beneficiarii de compensații. (angajații Primăriei com. *****).

Potrivit fișelor condițiilor de muncă la locul de muncă din cadrul administrației publice locale *****, s-a stabilit suma valorilor mediului de producție (x real) 4,25 puncte, vibrația cumulată dB- 4 puncte, radiații electromagnetice ne ionizate – 5 puncte, greutatea muncii -4 puncte, intensitatea muncii – 4 puncte.

Respectiv, compensațiile bănești au fost acordate de către Primăria *****, nu au fost solicitate, obținute de angajații Primăriei ***** în mod individual, la inițiativa acestora, ci au fost stabilite de Comisia de evaluare, reevaluare a condițiilor de muncă la locurile de muncă în cadrul Primăriei *****, astfel că angajații Primăriei com. ***** nu poartă nici o vină și nu pot fi impuși să întoarcă sumele de bani primite ca compensații pentru condițiile de muncă evaluate.

Menționează că salariații ce ad sub incidența prezentului contract colectiv de muncă nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin contract.

Consideră că Inspecția Financiară de pe lângă Ministerul Finanțelor la întocmirea Raportului privind rezultatele inspectări financiare urma să verifice toate circumstanțele importante relatate și să ia în considerație și faptul că procesul verbal nr.1 este parte a contractului colectiv de muncă, fiind obligatoriu pentru părțile semnatare.

Din aceste motive salariații Primăriei com. ***** nu pot fi impuși să returneze prejudiciul material la care face trimitere reclamanta în acțiune, deoarece raportul privind rezultatele inspectării financiare nu poate servi drept temei juridic pentru obligarea angajaților Primăriei mun. ***** să restituie sumele încasate.

Prin urmare, instanța de fond nu a studiat profund esența problemei, nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante ale cauzei, ceea ce denotă privind netemeinicia soluției instanței de fond.

Prezenta cauză cade sub incidența prevederilor art.276^2- art.276^4 CPC, fapt care nu implică obligația instanței de citare a părților.

Studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul consideră apelul declarat întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.385 lit. c) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.276^2 alin. (1) CPC, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

Conform art.276^3 alin.(1)–(3)CPC, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră reieșind din împrejurările cauzei precum că nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi cată odată cu fondul.

În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o

referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

Potrivit art.276^4 alin. (1), (2) CPC, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din contracte și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) ***repararea prejudiciului patrimonial*** și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Repararea prejudiciilor reprezintă acea metodă de apărare a drepturilor civile încălcate, care dă posibilitate persoanei drepturile căreia au fost lezate să ceară repararea integrală a acestora (art.19 din Codul civil).

Conform art.19 alin.(1), (2), (5) din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

Se consideră ***prejudiciu patrimonial*** cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

În temeiul art.776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (***delict***) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art.327 alin.(1) din Codul muncii, partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă, un prejudiciu material și/sau moral celeilalte părți repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod și altor acte normative.

Potrivit art.328 alin.(1) din Codul muncii, ***partea contractului individual de muncă repară prejudiciul material*** pe care l-a cauzat celeilalte părți ***în urma acțiunii sau inacțiunii sale ilegale și culpabile,*** dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

În corespundere cu art.333 alin.(1) din Codul muncii, salariatul este obligat să repare prejudiciul material cauzat angajatorului, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Potrivit prevederilor art.2 alin.(1)-(2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției Financiare din Subordinea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1026 din 02.11.2019, Publicată în Monitorul Oficial nr.221-222, art.1151 la 09-11- 2010, ***Inspecția financiară*** este autoritatea administrativă de specialitate din subordinea Ministerului Finanțelor care efectuează inspectări (controale) financiare. Inspecția financiară este persoană juridică, finanțată din contul mijloacelor bănești alocate de la bugetul de stat, dispune de cont trezorerial, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și denumirea în limba de stat, de formular cu antet și de alte atribute ale persoanei juridice.

Conform art.4 din același Regulament, misiunea Inspecției financiare constă în protecția intereselor financiare publice ale statului prin exercitarea, conform principiilor transparenței și legalității, a controlului financiar centralizat al Ministerului Finanțelor privind conformitatea cu legislația a operațiunilor și tranzacțiilor ce țin de gestionarea resurselor bugetului public național și patrimoniului public.

Funcțiile de bază ale Inspecției Financiare sunt reglementate conform prevederilor art.5 al aceluiași Regulament și constau din:

a) inspectarea financiară a operațiunilor și a tranzacțiilor privind respectarea cadrului normativ în domeniul bugetar și economico-financiar;

b) detectarea prejudiciilor/iregularităților la entitățile supuse inspectării (controlului) financiare, pe aspectele prevăzute în prezentul Regulament.

În conformitate cu art.148 alin.(2) lit. b) din Codul muncii, reținerile din salariu pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) acestuia, inclusiv pentru restituirea sumelor plătite în plus în urma unor greșeli de calcul.

Potrivit alin.(3) al aceluiași articol, în cazurile specificate la alin.(2), ***angajatorul are dreptul să emită ordinul*** (dispoziția, decizia, hotărârea) ***de reținere în termen de cel mult o lună din ziua efectuării plății greșit calculate*** ori a ***constatării prejudiciului material***.

Dispozițiile art.1998 Cod civil statuează expres că ***cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial***, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit art.858 alin.(1)-(2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în momentul stabilit.

În temeiul art.9 alin.(1) CPC instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din probatoriul administrat în speță, instanța de apel a stabilit că prin dispoziția Primăriei comunei ***** nr.74 din 16 august 2007, ******** a fost numită în funcția de asistent-social la Primăria comunei *******, începând cu data de 14 august 2007(f.d.13).

Actele cauzei denotă și faptul că în ***perioada 11 mai 2021– 11 iunie 2021, Inspecția Financiară din subordinea Ministerului Finanțelor a efectuat inspectarea financiară complexă la Primăria com. *****, *******, pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2016–31 martie 2021, în urma căreia a fost întocmit raportul privind rezultatele inspectării financiare complexe efectuată la Primăria com. *****, ***** din 11 iunie 2021 (f.d.9- 12).

Potrivit ***Raportului privind rezultatele inspectării financiare*** complexe efectuată la Primăria com. *****, ***** din 11 iunie 2021, se constată că pe perioada supusă inspectării, 24 de angajați din cadrul Primăriei com. ***** au beneficiat de sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile (lucrul la calculator), având ca bază dispozițiile de instruire a comisiei de evaluare a condițiilor de muncă în Primăria com. ***** nr.16-d din 16 februarie 2016 și nr.41-d din 01 iulie 2019, procesele-verbale

ale comisiei nr. 1 din 17 februarie 2016 și din 01 iulie 2019 și fișele condițiilor de muncă, întocmite de către comisie în temeiul Hotărârii Guvernului RM nr.1335 din 10 octombrie 2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la evaluarea condițiilor de muncă la locurile de muncă și modul de aplicare a listelor ramurale de lucrări pentru care pot fi stabilite sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile și Hotărârii Guvernului RM nr.152 din 19 februarie 2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile.

La data de 15 iunie 2021, Inspecția Financiară a întocmit ***prescripția nr.25-09-12/850 din 15 iunie 2021*** cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare complexe la Primăria comunei *****, ***** din 11 iunie 2021.

Ulterior, Inspecția Financiară a efectuat inspectarea financiară tematică la Primăria comunei ***** privind executarea prescripției nr.25-09-12/850 din 15 iunie 2021, în rezultatul căreia a fost stabilit că prescripția enunțată a fost executată parțial și a cerut repetat examinarea rezultatelor inspectării financiare la ședința Consiliului comunei *****, cu aprobarea planului de măsuri în scopul înlăturării încălcărilor menționate în raportul inspectării și neadmiterii acestora pe viitor și executarea integrală a prescripției nr.25-09-12/850 din 15 iunie 2021 prin recuperarea primelor, suplimentelor și sporurilor nejustificate, fiind întocmită ***prescripția nr.25-09-12/2513 din 14 decembrie 2022*** (f.d.7-8).

Drept urmare, prin ***decizia Consiliului comunal ***** nr.1/7 din 15 februarie 2023*** cu privire la examinarea Prescripției cu nr.25-09-12/2513 din 14 decembrie 2022 și aprobarea planului de măsuri, pentru lichidarea iregularităților constatate a fost împuternicit primarul comunei ***** să recupereze prejudiciul material cauzat bugetului public local al APL *****, constatat în rezultatul inspectării financiare tematice efectuate la Primăria comunei *****. (f.d.14).

Conform datelor din registrul beneficiarilor de sporuri pentru condiții nocive rezultă că ******** deținând funcția de asistent-social, a beneficiat de spor pentru munca în condiții nocive în sumă de 7 009,73 lei*** (f.d.15).

La data de 21 aprilie 2023, Primăria com. ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei com. ***** în sumă de 7009,73 lei, compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței, la data de 15 noiembrie 2023, ***** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 octombrie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, Colegiul constată că soluția a fost dată de către instanța de fond fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Ab initio, Colegiul reține prevederile art.148 alin.(1), (5) din Codul muncii, potrivit cărora reținerile din salariu se pot face numai în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative. ***Salariul plătit în plus salariatului*** de către angajator (***inclusiv în cazul aplicării greșite a legislației în vigoare***) ***nu poate fi urmărit***, cu excepția cazurilor unei greșeli de calcul.

Așadar, în condițiile în care în cazul de față nu suntem în prezența unei greșeli de calcul, sporul pentru condiții nocive în mărime de 7009,73 lei, achitat Galinei Madan de către Primăria com. ***** în perioada vizată, urmare a aplicării greșite a legislației în vigoare, nu poate fi urmărit.

Prin urmare, deși în urma inspectării financiare, s-a constatat nerespectarea prevederilor legale, ceea ce a dus la cheltuieli neîntemeiate în sumă totală de 177,9 mii lei, motiv pentru care s-au emis prescripții pentru restituirea acestor cheltuieli, în contextul normei legale sus enunțate (art.148 alin.(5) din Codul muncii), acestea nu pot fi urmărite.

Pe de altă parte, răspunderea patrimonială a salariaților, este o formă a răspunderii juridice, care constă în obligația acestora de a repara pagubele materiale produse angajatorului ***din vina*** și în legătură cu munca lor.

Potrivit art.328 alin.(1) Cod muncii, ***partea contractului individual de muncă repară prejudiciul material pe care l-a cauzat*** celeilalte părți ***în urma acțiunii*** sau inacțiunii ***sale ilegale și culpabile,*** dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

În acest sens, Colegiul atestă că la 01 iulie 2019 administrația Primăriei com. *****, ***** și organul sindical al Primăriei com. ***** au încheiat contractul colectiv de muncă pentru anii 2019-2025, iar salariații ce cad sub incidența prezentului contract colectiv de muncă nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin acest contract.

De altfel, contractele colective de muncă au devenit importante izvoare ale dreptului muncii, pentru că ele nu sunt de origine statală, ci de origine convențională, negociată. Cei doi parteneri sociali – angajatorii și salariații – în urma negocierii, prin intermediul contractului colectiv, își reglementează raporturile dintre ei, stabilesc condițiile de muncă. Clauzele unui contract colectiv de muncă pot fi modificate pe tot parcursul executării lui, în condițiile legii, ori de câte ori părțile convin acest lucru. Rezultă, așadar, că modificarea este posibilă prin acordul părților și imposibilă prin actul unilateral al uneia dintre părți. Este firesc și logic să fie așa de vreme ce încheierea contractului colectiv se face prin acordul părților – mutuus consensus, deci și modificarea clauzelor lui trebuie să se facă tot astfel.

Totodată, Colegiul observă că ***sporul*** pentru condiții nocive în mărime de 7009,73 lei ***a fost achitat apelantei, ***** de către Primăria *****, în conformitate cu pct.2 al contractului colectiv de muncă,*** urmare a emiterii de către primarul, Ion Apostol a ***dispoziției nr.41-d din 01 iulie 2019***, în temeiul căreia s-a format o ***comisie de evaluare***

și reevaluare a condițiilor de muncă la locurile de muncă în cadrul Primăriei com. **, care a evaluat condițiile de muncă ale angajaților primăriei, a stabilit sporuri în sume bănești pentru angajații primăriei pentru condiții nocive, iar rezultatele evaluării condițiilor de muncă au fost stipulate în procesul verbal nr.1, coordonat și semnat de Primarul com. ***** și organul sindical al organizației sindicale primare a Primăriei com. *****.

Potrivit pct.1 al procesului verbal nr.1 sus enunțat s-a propus administrației Primăriei com. ***** de a întocmi lista funcțiilor pentru care se pot stabili compensații salariaților pentru munca prestată în condiții nefavorabile.

Conform pct.2 al procesului verbal nr.1 nominalizat, s-a întărit mărimea compensației conform listei de atestare, toți beneficiarii de compensații (angajații Primăriei com. *****).

Potrivit fișelor condițiilor de muncă la locul de muncă din cadrul administrației publice locale *****, s-a stabilit suma valorilor mediului de producție (x real) 4,25 puncte, vibrația cumulată dB- 4 puncte, radiații electromagnetice ne ionizate – 5 puncte, greutatea muncii -4 puncte, intensitatea muncii – 4 puncte.

Respectiv, compensațiile bănești au fost acordate de către Primăria com. ***** și nu au fost solicitate, obținute de angajații Primăriei ***** la inițiativa acestora, ci au fost stabilite de Comisia de evaluare, reevaluare a condițiilor de muncă la locurile de muncă în cadrul Primăriei *****, caz în care angajata Primăriei com. *****, ***** nu poartă nici o vină și nu poate fi impusă să întoarcă sumele de bani primite în acest sens.

Așadar, în condițiile în care în acțiunile apelantei, ***** nu se atestă vinovăție, aceasta este degrevată de repararea pretinsului prejudiciu material cauzat bugetului public local al Primăriei com. ***** în sumă de 7009,73 lei.

Or, conform dispozițiilor art.1998 Cod civil, ***cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial***, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, legiuitorul statuează că răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii:

-prejudiciul,

-fapta ilicită,

-raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu și

-***vinovăția.***

Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

Dat fiindcă în cauză nu au fost identificate elementele faptei ilicite în partea încasării sumelor pretinse de Primăria com. ***** cu titlu de prejudiciu material, *****

nu este debitorul răspunderii delictuale în prezenta cauză, iar Primăria com. ***** nu este îndreptățită legal de a cere despăgubire în cazul din speță, ceea ce nu justifică soluția instanței de fond de admitere acțiunii.

În conformitate cu art.94 alin.(1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului proporțional celor respinse din pretențiile reclamantului.

Subsecvent, hotărârea instanței de fond urmează a fi casată și în partea cheltuielilor de judecată, în condițiile în care acțiunea a fost respinsă.

Din aceste raționamente, Colegiul concluzionează privind admiterea apelului declarat, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.art.385 lit. c), art.276^4 CPC, Colegiul Civil, Comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. ***** către ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei com. ***** și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. ***** către ***** privind încasarea prejudiciului material cauzat bugetului public local al Primăriei com. *****, se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele completului Anton Marina

Judecătorii
Malîi Ala

Cojocaru Olga